

УДК 371.89:371.134:334.7

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ: ВІД ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАДИЦІЙ ДО ІННОВАЦІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут (ХКТЕІ) — найдавніший освітній заклад торговельно-економічного профілю на Хмельниччині.

Із 2003 року заклад вищої освіти очолює Людмила Коваль — доктор економічних наук, доцент, заслужений працівник освіти України.

Історія кооперативної освіти Хмельниччини сягає 20-х років ХХ ст., коли на Поділлі інтенсивно відроджується кооперативний рух. Зростання потреби споживчих товариств у кваліфікованих фахівцях зумовило відкриття у 1922 році Кам'янець-Подільського кооперативного технікуму. У навчальному закладі здійснювалась підготовка фахівців для системи губернської спілки (об'єднувала споживчу кооперацію сучасних Хмельницької, Вінницької, Одеської областей). У 1935 році у зв'язку з прикордонним розташуванням Кам'янця-Подільського технікуму перевели до Одеси. У Кам'янці-Подільському у 1935—1941 роках працював лише курсовий комбінат; після закінчення Другої світової війни, у 1945—1946 роках — навчально-курсний комбінат з підготовки фахівців масових кооперативних професій. У 1946 році комбінат за рішенням правління Хмельницької облспоживспілки був перепрофільований у Кам'янець-Подільську кооперативну школу, на базі якої у серпні 1957 року, за рішенням Укоопспілки, відкрили кооперативний технікум (вул. Опієнка, 28). Оскільки матеріально-технічна база установи недостатньо відповідала вимогам до підготовки висококваліфікованих фахівців, правління Хмельницької облспоживспілки ухвалило рішення про будівництво технікуму в обласному центрі. У серпні 1959 року, після спорудження навчального корпусу в м. Хмельницькому на вул. Кам'янецькій, 3, навчальний заклад перевели із Кам'янця-Подільського і перейменували на Хмельницький кооперативний технікум.

Перебуваючи у тісній взаємодії з реальним сектором економіки, динамічно реагуючи на потреби системи споживчої кооперації у фахівцях, технікум здійснював підготовку бухгалтерів, товаровознавців, спеціалістів з організації заготівель, плановиків, організаторів торгівлі. До 1992 року у структурі технікуму працювало Хмельницьке кооперативне училище, яке готувало представників затребуваних професій: обліковців, бухгалтерів, ревізорів, інвентаризаторів, продавців, заготівельників, швейників, кухарів, кондитерів, кухарів-офіціантів.

Зауважимо, що у 1966 році (тоді відзначалося 100 років кооперативного руху в Україні) система споживчої кооперації Хмельниччини включала 20 райспоживспілок, 105 споживчих товариств, десять міжрайбаз, сім автопідприємств, 20 коопзаготпромів, 25 об'єднань кооперативної промисловості, один навчальний заклад — Хмельницький кооперативний технікум, який повністю забезпечував потребу цих підприємств у кадрах. У 1970—1980 роках споживча кооперація була значною ланкою в народно-господарському комплексі області, її частка у загальному товарообороті складала близько 30 %. Бізнес-партнерами Хмельницької облспоживспілки у зовнішньоекономічній діяльності були представники Бельгії, Нідерландів, Фінляндії, Швеції, Італії, Болгарії, Японії, Кореї, Угорщини, Лівану, Чехії, Югославії та ін.

Упродовж усієї історії вищого навчального закладу вагому роль у розбудові його матеріально-технічної бази, формуванні інфраструктури відіграла фундаментальна діяльність очільників Хмельницької облспоживспілки — М. Іващенко (1944—1959), С. Глуцака (1959—1975), М. Васильчука (1977—1999), С. Твердохліба (1999—2006), В. Токарчука (2006—2013), В. Філіпчука (з 2013 року).

Директорами технікуму у різні періоди його історії були І. Флоринський, Г. Дубовик, Є. Терлига. Із 1957 року директором Хмельницького кооперативного технікуму був М. Матюшин; у 1971—1977 роках — Т. Любицький. Сучасна інфраструктура, цілісний комплекс навчального закладу формується у період, коли технікум очолює М. Кучеренко (1977—2003).

Відповідно до указу Президента України, датованого вереснем 1995 року, щодо реформування вищої освіти (зокрема, переходу до ступеневої системи навчання) наказом МОН України від 10.11.1995 № 310 Хмельницький кооперативний технікум зараховано до ВНЗ I рівня акредитації і надано ліцензію на право підготовки молодших спеціалістів. Активні зміни в економічному житті держави, системі споживчої кооперації, структурі вищої освіти України, необхідність реалізації принципів ступеневої вищої освіти, попит регіонального ринку праці на фахівців торговельно-економічного спрямування зумовили реорганізацію у 2005 році Хмельницького кооперативного технікуму в Хмельницький торговельно-економічний коледж.

Фундаментальний досвід освітньої діяльності, якість освітніх послуг та суспільний запит на них, нові вимоги ринку праці, бажання та готовність колективу розвивати навчальний заклад, а студентства — у стінах alma mater здобувати повну вищу освіту, стали головними аргументами для перетворень наступних років.

У 2008 році на базі коледжу створено Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут, який став правонаступником реорганізованого коледжу, а коледж продовжує функціонувати у структурі інституту як відокремлений структурний підрозділ з назвою “Хмельницький кооперативний коледж ХКТЕІ”.

Із 2012 року у ХКТЕІ реалізовується програма ступеневої освіти “молодший спеціаліст — бакалавр — магістр” за спеціальностями: облік і оподаткування; фінанси, банківська справа та страхування; підприємництво, торгівля та біржова діяльність; готельно-ресторанна справа; менеджмент; маркетинг; право; комп’ютерна інженерія. У 2017 році контингент студентів вищого навчального закладу складає майже дві тисячі осіб.

Ректорат, професорсько-викладацький колектив ХКТЕІ, відчуваючи гостру потребу в переорієнтації національної системи освіти і науки на підготовку такого людського капіталу, який би забезпечив інноваційний розвиток держави за рахунок тісної взаємодії вищої освіти, науки, бізнесу та влади, особливу увагу зосередили на якості практичної підготовки як виразної складової освітнього бренду ХКТЕІ. Саме цій проблемі був присвячений науковий форум, проведений у стінах інституту 1 грудня 2009 року: “Практика як основоположна складова підготовки фахівців економічного профілю”.

Стратегічним пріоритетом діяльності ХКТЕІ у ХХІ ст. визначено вектор “від академізму до професіоналізму”. Місією інституту є забезпечення взаємозв’язку “освіта — наука — виробництво” через реалізацію системного підходу до координації технологій навчання, формування корпоративної культури та сучасної системи управління на принципах ціннісного лідерства. Реалізуються програми: “Випускник — роботодавець”, “Тренінгові технології професійного навчання”, інститутська навчальна платформа “Віртуальне підприємство ПАТ “Шанс”, яка включає навчальний готель “Гостинність”, лабораторію тренінгових технологій навчання “Мобільність”, освітньо-соціальний проект “Майбутнє з Епіцентром К”, навчально-виробниче підприємство інституту кафе “Меркурій”. Їх наукове обґрунтування здійснене у процесі виконання науково-дослідної роботи “Продуктивне навчання як базова ідея формування інноваційної особистості фахівця”.

Станом на вересень 2017—2018 навч. року освітній процес у закладі вищої освіти забезпечують 112 науково-педагогічних та педагогічних працівників, з яких сім докторів наук, 37 кандидатів наук; із 2009 року захищено понад 20 кандидатських та докторських дисертацій, проведено понад 40 наукових форумів різних рівнів — від регіонального до міжнародного, зокрема

Всеукраїнські науково-практичні конференції: “Суспільний сектор економіки України у ситуації системних змін ХХІ століття”, “Економічні системи: стан і перспективи”, “Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої вищої та післядипломної освіти: українські традиції та європейська практика”, Міжнародна науково-теоретична конференція молодих учених, аспірантів, студентів “Творчий пошук молоді — курс на ефективність”.

Із 2009 року видається науковий часопис “Збірник наукових праць ХКТЕІ: Економічні науки”.

ХКТЕІ має загальну навчальну площу 15 500 м², зокрема три навчальні корпуси, фізкультурно-оздоровчий комплекс, 9-поверховий студентський гуртожиток на 500 місць, актову залу на 375 місць, навчально-виробничий комплекс кафе “Меркурій” з мережею студентських буфетів загальною площею 320 м².

Бібліотека ХКТЕІ — це автономний комплекс із трьох сучасних читальних залів, естетика середовища яких концептуально відтворює основні віхи генезису історії української культури та освіти — від античності до сучасної доби, трьох книгосховищ загальною площею понад 1500 м²; фонд бібліотеки перевищує 110 тис. примірників, до послуг відвідувачів — програми “Електронна бібліотека”, “Бібліограф”, “Інформаційне середовище”.

Реалізація науково-дослідних робіт, науково-дослідних проектів, програм практичної підготовки, фахових стажувань здійснюється на базі підприємств — соціальних партнерів ХКТЕІ: підприємств споживчої кооперації, ТОВ “Торговельно-сервісний центр “Кооператор”, національної мережі гіпермаркетів “Епіцентр К”, Хмельницької торгово-промислової палати, Державного підприємства “Хмельницький науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації”, Хмельницької митниці ДФС, ПАТ “Укрексімбанк”, АТ “Ощадбанк”, страхової компанії “Гарант”, ПрАТ “Фірма Бакалія”.

За роки незалежності імідж ХКТЕІ збагатився ще однією унікальною рисою — винятковою увагою до національно-патріотичного, мистецького виховання студентської молоді. У 2010 році було започатковано реалізацію проекту “Від мистецтва — до освіти і науки”, очолюваного народним артистом України Миколою Балею. Проект об’єднав студентський хор “Прибузькі солов’ї”, вокальну студію “Сузір’я мрій”, хореографічну студію “Модерн”, студію історичних реконструкцій “Хмельниччина мистецько-історична”, гурток ерудитів-інтелектуалів “Еврика”, літературну студію “Дивослово”. Це простір розкриття та вдосконалення талантів особистості, дозволяла, що не лише робить незабутніми студентські роки, а дозволяє молоді розвинути навички самопрезентації, комунікативності, креативності, емоційного інтелекту.

Осередком національно-патріотичних, громадянських ініціатив, соціальної відповідальності є студентське Віче — орган студентського самоврядування ХКТЕІ.

За багаторічну інноваційну педагогічну діяльність із модернізації освіти України навчальний заклад удостоєний почесного звання МОН України та Академії педагогічних наук “Лідер сучасної освіти” (лютий 2008 року), а в березні 2014 року Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут здобув золоту медаль Міжнародної виставки “Сучасні заклади освіти — 2014” у номінації “Педагогічна майстерність — домінанта професійної дії вчителя, викладача”.

Репутацію ХКТЕІ підтверджують більше ніж 40 тис. висококваліфікованих фахівців — випускників вищого навчального закладу з 1957 року.

2017—2018 навч. рік є знаковим для Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту. 15 червня 2017 року наша alma mater відзначала 95-ту річницю від дати фундації кооперативної освіти на Хмельниччині, 11 березня 2018 року виповнюється 10 років від дня створення на базі коледжу Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту (постанова Правління Хмельницької облспоживспілки від 11.03.2008 № 107).

В історії кожної нації, кожної держави є свої видатні особистості. Є також ідеї, що мотивують людей об’єднуватись і творити мудре, добре, вічне. Саме так постав майже століття тому Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут — як осердя віри, титанічної праці, суспільної відповідальності — виш-практик, виш-науковець, виш-трудолюбник — у своїй Батьківщині і заради неї.

*Прес-служба Хмельницького кооперативного
торговельно-економічного інституту*